

MOJE MÍSTO K ŽIVOTU

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Moje místo k životu

Co je to vlastně moje místo k životu, můj domov? Slovo domov má většina z nás spojeno se svým současným obydlím a lidmi, kteří v něm s námi žijí. S místy, která jsou prostorem pro naplňování našich životních nároků. Člověk již dávno není tvorem, který by byl bezprostředně závislý na projevech podnebí, na místních zdrojích potravy, nebo který by byl vázaný na místo, kde se narodil. Díky prudkému rozvoji techniky se člověk dokáže snadno přemísťovat na velké vzdálenosti a vazba na konkrétní místo získává úplně jiné rozměry. Pro většinu z nás je však nadále první představa místa k životu spojena s místem našeho nejčastějšího pobytu a jeho bezprostředním okolím, s krajinou našeho domova. Vzhled a kvalita krajiny je podmíněna aktivitami, které v ní vykonáváme. Tyto aktivity a citlivost k dění v našem okolí jsou určeny naším vztahem k němu a ochotou jej nejen vnímat, ale i rozvíjet.

Co slovo krajina znamená? Většina definic krajiny v sobě spojuje následující obsah - neživou a živou přírodu, historii. Právě paměť krajiny a kontinuita vývoje v ní dávají vzhled našemu místu k životu.

Krajina

„Za krajinu tedy můžeme označit soubor biotických a abiotických faktorů vázaných na určitý krajinný celek, které se delší dobu vyvíjejí společně. V metaforickém jazyce můžeme za krajinu označit úplně všechno – krajinu hudby či vnitřní a vizionářské krajiny. Z lidského hlediska můžeme krajinu vnímat jako součást souše, která má určitý okraj, tedy hranici, přirozený střed a uvnitř svých hranic je pole místních charakteristik vcelku homogenní a projevuje se jako určitý typický ráz.“

„Krajinu definujeme jako část zemského povrchu, která společně se společenstvy organismů tvoří jednotný třírozměrný celek, který je obvykle vymezen lidským rozměrem a chápáním – tedy kam až oko dohlédne.“ (Němec, J. a Pojer, F. a kol. 2007. Krajina v České republice. Praha: Consult.)

Krajina je složitý systém prvků a dění, který plní celou řadu funkcí. Žádoucí je taková krajina, která je ekologicky stabilní. Jedná se o plně funkční krajinu, složenou ze zdravých ekosystémů, což jsou ve velké míře ekosystémy jen minimálně negativně ovlivněné člověkem. Jedná se o krajinu druhově rozmanitou, jejíž jednotlivé prvky jsou navzájem propojeny. Zásahům, které by mohly krajinu poškodit, je možné předcházet pomocí nástrojů plánování využití krajiny, jako jsou územní plány a pozemkové úpravy

Obrázek č. 1. Pohled na krajinu v Plzeňské kotlině.

a pomocí nástrojů k její ochraně, územními systémy ekologické stability, chráněnými oblastmi, Naturou 2000. Ve střední Evropě se nejčastěji setkáváme s kulturní krajinou, ta je významným způsobem utvářena lidskou činností. Její součástí jsou urbanizované plochy, plochy zemědělsky využívané, území ponechaná přirozenému vývoji. Na mozaice krajiny se viditelně zrcadlí kulturně historický vývoj našeho území. Typickým příkladem je stav, který způsobilo hospodaření v době totalitního režimu. „V ČR tak bylo rozoráno 450 000 ha luk, 240 000 ha mezí, 50 000 ha remízků, více jak dvě třetiny polních cest a zlikvidováno kolem 45 000 km liniové zeleně. Navíc se průměrná velikost pozemku zvětšila téměř stokrát - z 23 arů v roce 1948 na 20 ha k roku 1990.“ (Malá, L.: Současné problémy kulturní krajiny, MZLU Brno)

Obrázek č. 2. Ukázka využití přírodních útvarů při stavbě lidských obydlí. Sklepení a další technické místnosti vysekané ve skále v obci Řepín.

Osnova krajiny

„Proto vycházím z osnovy krajiny a ze čtyř sítí, které ji ovlivňují. Prvé dvě sítě se sledují v oboru fyzické geografie (sít' poruch zemské kůry a hydrografická sít'), třetí sít' může být studována fyzickou geografii (sít' starých stezek) a poslední čtvrtá sít' je už vyložené problémem sociogeografickým (první informační sít' člověka). Uvedené sítě jsou na sobě závislé...“

Kulturní osnova krajiny, kdysi jednoznačně daná sítí stezek, skýtala základ i pro lidské informační potřeby. Současná spleť komunikací a informační spoje internetu se opírají o nové principy. Jejich základ má už jiné predispozice než ta předchozí tisíciletá osnova krajiny. Umožňuje nevídaný pokrok v rychlosti přesunu informací i hmoty.“ (Květ, Radan. 2003. Duše krajiny. Staré stezky v proměnách věků. Praha: Academia.)

Obrázek č. 3. Jedna ze starých plzeňských cest lemovaná alejí zvanou „kilometrovka“.

V současnosti dochází v kulturní krajině k významným změnám. Je těžké posoudit, zda probíhají změny k horšímu nebo k lepšímu. Je zřejmé, že se jedná o změny zásadní. „Ještě před několika lety mělo téma ochrany kulturní krajiny obyčejný, konvenční charakter. Pro většinu lidí tato ochrana představovala zachování stávajících mezí, remízů, solitérních stromů a starých alejí, popřípadě správný management trvalých travních porostů a podobně. V současnosti se ale v zemích

EU hovoří o tzv. venkovské pustině, která souvisí s celkovým rozbitím a úpadkem kulturní krajiny. Je dokonce zaváděn termín agrodertifikace. Očekává se, že do roku 2030 bude ve městech žít asi 72-75 % celkové evropské populace.“ (Malá, L.: Současné problémy kulturní krajiny, MZLU Brno)

Problémy a změny v současné středoevropské kulturní krajině

acidifikace a degradace půd

Acidifikace (zvyšování kyselosti) půd je způsobena především znečištěním ovzduší oxidy síry, které se pak prostřednictvím srážek dostávají do půdy a mění její chemické složení. Nevhodným hospodařením (špatný způsob orby, pěstování nevhodných plodin) dochází k erozi půdy.

eutrofizace půdy a vody

V dnešní krajině dochází k významným změnám v tocích živin, a tím i ke změnám životních podmínek a následně druhové skladby.

fragmentace krajiny

Jedná se o rozdělení územních celků v krajině na menší a izolovanější. K dělení dochází především stavbou dalších dopravních cest. K tomuto jevu docházelo již v minulosti, jenže v mnohem menší míře. Dnešní stav a hustota dopravních sítí způsobuje rozdělení krajinných ploch do tak malých částí, že často ohrožuje populace konkrétních druhů.

Obrázek č. 4. Jižní část silničního obchvatu města Plzně, která značně ztížila cestu pro pěší i cyklisty ke zřícenině hradu Radyně. Stavbu dálnice a obchvatu Plzně provázela dlouhá diskuze k jejich umístění. Přesto byla nakonec naplánována tak, že bylo nutné prorazit tunel v kopci Valík.

ústup fyzické přítomnosti člověka z krajiny

„Přítomnost člověka v krajině je dnes spíše jen virtuální - všude sice vidíme důsledky lidské činnosti (mnohde vedoucí až k denaturaci krajiny), lidí tu však potkáme jen velmi málo. Managementové úpravy (třeba kosení luk a následné pálení sena) mohou zachovat pár nyní již vzácných orchidejí, nedovedou ale zabránit odosobnění celého prostoru. Postupně zaniká mozaičnost krajiny a krajinné mikrostruktury, vzniklé právě dlouhodobou kultivací.“ (Malá, L.: Současné problémy kulturní krajiny, MZLU Brno)

znehodnocení krajinného rázu

Tvář krajiny je narušována stavbami telekomunikačních stožárů, větrných elektráren, nekontrolovatelně se rozvíjejících průmyslových areálů (skladů a výrobních hal) podél významných silnic, neřízenou zástavbou domů na okrajích sídel.

Obrázek č. 5. Větrná elektrárna jako dominanta v zemědělské krajině.

Na území Plzeňského kraje najdeme místa silně ovlivněná člověkem, jako jsou urbanizovaná území města Plzně a její aglomerace, a rozsáhlá venkovská území s chráněnými územími takřka nedotčené přírodou. Tvář krajiny určovaly ve městě Plzni i jejím okolí čtyři řeky a koridory podél nich a historické obchodní stezky, směřující k našemu hlavnímu městu a do německých zemí. Síť starých stezek, které významným způsobem určovaly podobu krajiny celkově, a které zároveň dříve sloužily i k šíření informací, je v posledních desetiletích významně přeměněna překotnou výstavbou a informace se již šíří bez ohledu na jejich strukturu.

V Plzeňském kraji mají podstatný význam z hlediska kvality životního prostředí zvláště chráněná území NP a CHKO Šumava, CHKO Český les, část CHKO Křivoklátsko a CHKO Slavkovský les a 175 maloplošných chráněných území. Ochrana krajiny je založena na ochraně a tvorbě systému ekologické stability a na ochraně rázu krajiny. Do střetu s ochranou přírody a krajiny se stále více dostává stavební činnost v krajině.

Informace o území Plzeňského kraje

Rozloha: 7 561 km²

Počet obyvatel: 551 528

Hustota obyvatelstva (obyvatel/km²): 73

Krajina: většinou členitá pahorkatina s kotlinami, okrajově ploché vrchoviny. Typická jsou hluboko zaříznutá údolí řek (na Šumavě Úhlavy, ve vnitrozemí zejména kaňony Střely u Rabštejna a Berounky pod Plzní). 50,8% rozlohy kraje tvoří zemědělská půda, 39,4% lesy.

Pohoří: Šumava (kde leží i nejvyšší bod kraje Velká Mokrůvka, 1 370 m), Český les, Slavkovský les, Brdská a Křivoklátská vrchovina.

Řeky: Kraj leží v povodí Berounky, zdrojnicí jsou Mže, Radbuza, Úhlava a Úslava. Jižní část území na Sušicku je odvodňována Otavou.

Životní prostředí: Celkově patří k méně znečištěným v rámci ČR, nízké hodnoty znečištění ovzduší, s výjimkou města Plzně (časté překračování imisních limitů, důvodem je koncentrace dopravy a inverzní charakter počasí).

Produkce odpadu:

5,1 t /obyvatel.rok (nejvíce z celé republiky!), tj. celkem 2,8 miliónu tun za rok z toho cca 1,4 miliónu tun je znovu využito.

množství vytríděného komunálního odpadu na 1 osobu: 32 kg/rok.

Odpadní voda:

vypuštěná do povrchových vod: 52 miliónů m³

vypuštěná do kanalizací a čištěná na čističce odpadních vod: 31

vypuštěná do kanalizací bez čističky: 4 milióny m³

(údaje za r. 2005)

Zvláště chráněná území:

jejich plocha tvoří 15,6 % z celkové rozlohy kraje

NP Šumava

CHKO Český les (celý na území kraje)

CHKO Šumava, Slavkovský les, Křivoklátsko (zasahují na území kraje)

175 maloplošných zvláště chráněných územích

6 národních přírodních rezervací

5 národních přírodních památek

81 přírodních rezervací

83 přírodních památek

25 přírodních parků

Natura 2000:

47 Evropsky významných lokalit

2 Ptačí oblasti (Křivoklátsko, Šumava)

Lidská sídla

Každé území se vyznačuje sídelní strukturou, která se formovala po dlouhá staletí, a na jejíž podobu mají vliv přírodní, sociální a historické podmínky. Plzeňský kraj je třetím největším krajem České republiky co se týká rozlohy, v množství obyvatel se nachází v celorepublikovém žebříčku na devátém místě. Pro jeho historický i další vývoj je zajímavá poloha v blízkosti Německa, zejména sousedství se spolkovými zeměmi Bavorskem a Saskem. Pro sídelní strukturu Plzeňského kraje je charakteristickým centrem město Plzeň, ze kterého se paprskovitě rozbíhají osy historických tras, vzniklých v přírodních koridorech, často určených říčními toky. Pro významnou část obyvatel Plzeňského kraje je jejich místem k životu právě město Plzeň a jeho bezprostřední okolí. Na tomto území žije třetina obyvatel celého kraje a odhaduje se, že jsou na toto území navázány až dvě třetiny ekonomické aktivity. Dalšími významnými sídly v kraji jsou Klatovy, Rokycany, Domažlice a Tachov, ke kterým směřují výše zmiňované koridory. Tato sídla přesahují 10 tisíc obyvatel. Pro kraj je typický vysoký počet malých sídel (sídla střední velikosti skoro chybí) a jejich nerovnoměrné rozmístění a struktura je ve srovnání se zbývajícími oblastmi trochu atypická.

Lidé se odpradávná sdružují ve společných sídlech, jejichž podoba se neustále mění. Současný vývoj struktury sídel v naší krajině je silně ovlivněn touhou vlastnit dům, nejlépe s velkou zahradou, který ovšem leží v těsné blízkosti většího města, které má, narozdíl od venkovských sídel, lepší nabídku služeb. Častým motivem stěhování z měst je rovněž předpoklad lepšího stavu životního prostředí ve venkovských oblastech. A tak je současná krajina poznamenána přesuny lidí z městských center do zázemí měst. Zcela se tím mění funkce sídel a krajiny, ve které se tato sídla nachází. Funkce bydlení je realizována v zázemí města, do práce, do školy a za službami lidé ovšem dojíždí denně do velkého města. V místě svého bydliště tráví jen velmi málo času a nepřispívají k jeho kultivaci, nepodporují jeho další funkce.

Plzeň. Celkový pohled.

Obrázek č. 6. Pohled na centrum Plzně ze západu s řekou Mží, která má spolu s Radbuzou, Úslavou a Úhlavou dodnes výrazný vliv na tvář krajiny v Plzeňské kotlině.

Obrázek č. 7. Pohled na centrum Plzně ze severu, s výrazně rozsáhlejší zástavbou a elektrickým vedením, které je dnes nedílnou součástí kulturní krajiny intenzivně využívané člověkem.

Suburbanizace

Proces suburbanizace znamená přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí. Jedná se o typický proces rozšiřování území města, který můžeme zaznamenat jak u většiny měst vyspělých zemí, tak v historickém vývoji našich měst. Termín suburbanizace je odvozen z anglického slova suburb, tedy předměstí, které vzniklo jako složenina z latinského základu urbs znamenající město a předpony sub, která označuje umístění vedle, za nebo pod městem. (zpracováno podle www.suburbanizace.cz)

V souvislosti s pojmem suburbanizace se hovoří i o tzv. „sídelní kaši“ neboli urban sprawl. Jedná se o suburbanizaci, která probíhá neřízeně a zástavba se rozrůstá do krajiny bez koncepčních zásahů. Tímto způsobem vzniká celá řada skladišť a výrobních areálů na okrajích měst a podél významných silničních tahů, nezřídka na kvalitní orné půdě. K podobné situaci často dochází i u bytové výstavby, především u rodinných domů na

Obrázek č. 8. Nová zástavba rodinných a bytových domů na okraji sídliště v části Košutka bez patrné koncepce.

okrajích stávajících sídel. Tyto domy se obvykle staví velmi rychle, bez existence kvalitních inženýrských sítí, bez jakékoli vnitřní struktury. Takovým místům schází přirozené centrum, cestní a silniční síť, napojení na hromadnou dopravu či veřejné osvětlení, dostatek prostoru okolo domů a soukromí. Takový způsob bydlení postrádá v mnoha případech původní záměr nových obyvatel žít v kvalitnějším životním prostředí.

V současnosti již také dochází k jevu opačnému, a to k reurbanizaci (proces znovuoživení jádrových částí měst a protiklad suburbanizace a desurbanizace). „Reurbanizace je často výsledkem aktivity městských správ a přilákání obyvatelstva a dalších funkcí zpět do centra a vnitřních částí města.“ (www.suburbanizace.cz). Mnohá městská centra se totiž vylidnila a plní především správní a administrativní funkci, jsou sídlem mnoha služeb. Během dne se naplní velkým množstvím lidí, kteří se ovšem večer vrací z práce do místa bydliště, to se většinou nachází na již zmiňovaných okrajích měst. Tato situace se v případě některých měst začíná pozvolna měnit a dochází k obnově dalších funkcí městského jádra. S tím souvisí problematika starých a opuštěných průmyslových zón, takzvaných brownfields, která se v řadě případů nachází přímo v centru nebo v jeho těsné blízkosti. V Plzeňském kraji jsou toho příkladem Papírna Plzeň, Kasárna Nýrsko, Výrobní areál SOLO Sušice, Nová cihelna Přeštice a mnohé další. Tyto doposud chátrající areály nabízí prostor pro další aktivity v místech, kde je již jinak velmi hustá zástavba a volného prostoru spíše nedostatek.

Brownfields

Opuštěné a nevyužívané průmyslové, dopravní, zemědělské nebo obchodní nemovitosti (budovy a území), jejichž revitalizaci a rozvoj často komplikuje kontaminace životního prostředí. Brownfields mohou být například bývalé sklady, továrny, nádraží, překladiště, přístavy a letiště. (zpracováno podle www.suburbanizace.cz)

Významný vliv na kvalitu životního prostředí v centrech měst a na jejich ožívání má přítomnost městské zeleně. Staré zahrady, skrytá zeleň dvorků, městské parky, osamoceně rostoucí stromy i divoce zarůstající rumiště plní nejen estetickou, ale také ekologickou funkci. Nabízí úkryt mnoha druhům, které se přizpůsobily městskému prostředí. Rostliny uvolňují do vzduchu kyslík, odjímají z něj oxid uhličitý, zachycují na povrchu listů prachové částice, zvyšují vzdušnou vlhkost a snižují teplotu. Pro městské obyvatele představují ostrůvky zeleně důležité zkvalitnění životního prostředí, prostor pro odpočinek, sportovní aktivity a pobyt v prostředí bližší přírodě. Město Plzeň má obrovský potenciál takových ploch v nejbližším okolí čtyř řek, které jí protékají.

Za předpokladu, že jejich břehy budou kvalitně upraveny, nabízí krásné prostory k odpočinku, ale také významné trasy využitelné pro pěší a cyklisty.

Obrázek č. 9. Malá zahrada u rodinného domku ve městě, která promyšleně využívá stísněný prostor k plnění více funkcí.

Obrázek č. 10. Pohled na část prstence sadů v centru Plzně, které jej výrazně oživují a díky bohaté zeleni zlepšují životní prostředí v městské zástavbě.

Venkovské oblasti

Pro venkovské oblasti je v současnosti typické stárnutí populace a vysídlování konkrétních oblastí. U některých menších obcí se ztrácí jejich využití k bydlení a stávají se pouze sídly s domy využívanými jen k rekreaci, právě tímto ztrácí další významné funkce sídla. Nezanedbatelným vlivem pro stabilitu venkovských sídel je existence školy. Velký vliv na vývoj má dopravní dostupnost, neměla by ovšem spočívat v individuální dopravě, jako spíš v obslužnosti hromadnou dopravou. Výhodou venkovských oblastí je často zachovalé životní prostředí.

Venkovské oblasti bývaly vždy nejvýznamnějším potravinovým zásobitelem svých nejbližších velkých měst. V posledních desetiletích se ovšem výrazným způsobem mění toky zboží, včetně zemědělských produktů. Spotřebitelé mají k dispozici stále více plodin z různých koutů světa, a to bez ohledu na roční období. Mění se poptávka a důraz na cenu zboží mají vliv i na osevní plochy, tedy i na vzhled a funkci místa, ve kterém žijeme. Osevní plocha zemědělských plodin v Plzeňském kraji stále klesá na úkor trvale zatravněných či jiných ploch. Nejhorší variantou je zábor kvalitní orné půdy na stavbu průmyslových zón, bydlení či stavby solárních elektráren. Plochy využívané pro pěstování zeleniny a semen ubývají nejvýrazněji. Nejpestovanější plodinou zůstávají obiloviny (pšenice a ječmen), které jsou následovány technickými plodinami (řepka, mák, hořčice na semeno) a pícevinami (kukuřice na zeleno nebo siláž, vojtěška a jetel).

Obyvatelé venkovských oblastí se ovšem potýkají s vyšší nezaměstnaností, jsou závislí (především co se týká pracovní příležitosti) na blízkosti regionálního centra osídlení

a jeho dopravní dostupnosti. V průběhu posledních desetiletí došlo ke zrušení mnoha zemědělských a řemeslnických výroby, a tak je v malých sídlech největším zaměstnavatelem často státní správa.

A jaký vliv má člověk na své životní prostředí ve městě a jaký na venkově? „Obyvatelé města mají sice vyšší životní nároky než venkovští obyvatelé, ale jejich ekologická stopa nemusí být nutně vyšší. Naopak život ve městě může uspořít například prostor pro obytné plochy či náklady na vytápění. Život na venkově vyžaduje v našich podmínkách značnou závislost na osobní automobilové dopravě, zatímco ve městě je část těchto nákladů přejata veřejnou dopravou, avšak s nesrovnatelně nižší stopou. Na druhé straně, venkovští obyvatelé mají větší šanci samozásobení (zahrady), čímž si zvyšují osobní biokapacitu. Ekologická stopa se však pravděpodobně liší i mezi příjmovými skupinami a podle životního stylu.“ (<http://www.enviwiki.cz>)

V rámci České republiky je možné životní prostředí v Plzeňském kraji hodnotit příznivě. Existují samozřejmě velké rozdíly mezi samotnou aglomerací a méně lidnatými oblastmi s velkoplošně chráněnými územími. Plzeňský kraj lze považovat za území zemědělsko-průmyslové. Pro ovzduší jsou nejvíce znečišťujícími zdroji energetika, doprava a malé zdroje (například lokální topeniště). Kraj je na čtvrtém místě v republice co se týká rozlohy lesních ploch. Ty mírně, spolu s travnatými plochami, stoupají na úkor orné půdy. Tento vývoj je často podpořen vlastníky půdy, kteří

Obrázek č. 11. Ukázka venkovské zahrady se zeleninou, bylinami, okrasnými květinami i drůběží. Obec Zubrnice.

nemohou nebo nechtějí pečovat o ornou půdu. Ve skladbě lesů dominuje smrk - představuje zhruba polovinu rozlohy, borovice asi čtvrtinu a zbytek stromů (zde přichází na řadu listnaté stromy) se pohybuje v jednotkách procent. V posledním desetiletí došlo v kraji k významnému nárůstu ploch obhospodařovaných ekologickým způsobem a firem produkujících biopotravinu.

Celková spotřeba energie vzrostla ve všech hospodářských odvětvích i individuální spotřebě. V letech 2001 až 2006 o 40%, pak došlo k mírnému poklesu, patrně z důvodu zvyšování cen energie. Obyvatelé Plzeňského kraje se řadí k velkým producentům odpadu i ve srovnání s ostatními kraji ČR. Většina odpadu stále končí na skládkách, ačkoli se kraj umísťuje na prvních místech, co se týká množství vytríděného odpadu. K významným problémům životního prostředí můžeme řadit i stále vzrůstající objem individuální automobilové dopravy. Pro představu, od roku 1990 do roku 2005 vzrostla intenzita automobilové dopravy ve městě Plzni o 80% a na jejích hranicích o plných

115%. Doprava velmi přispívá ke znečištění ovzduší, především v urbanizovaných územích kraje.

(číselné údaje byly použity z publikace Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR v roce 2007, Cenia 2008 a www.kr-plzensky.cz)

Problémy životního prostředí v Plzeňském kraji:

- významné rozdíly mezi urbanizovaným územím a venkovskými oblastmi
- urbanizované oblasti jsou charakteristické vysokou zátěží hlukem a emisemi (zejména z dopravy)
- nákladné a složité řešení nakládání s odpady
- zhoršování stavu krajiny způsobené necitlivou urbanizací, nevhodným zemědělským a lesnickým hospodařením
- snižování biologické diverzity krajiny
- zhoršení vodního režimu krajiny (rychlý odtok a znečištění podzemních a povrchových vod)
- eutrofizace vod jako důsledek eroze půd
- nevyřešené staré ekologické zátěže.

Obrázek č. 12. Bolevecká náves. Pozůstatek staré zástavby v obklopení panelovými domy.

Použité zdroje:

Informace převzaté autorkou z jiných zdrojů jsou v případě doslovných citací odděleny od ostatního textu uvozovkami s přesným uvedením publikace či internetové stránky. V případě textů, které jsou zpracovány s využitím dat či informací jiných autorů, je v závěru příslušné části opět přesně uveden zdroj. Použité zdroje lze rovněž doporučit k dalšímu studiu.

Autoři obrázků

Obr. č. 1	Lucie Synková
Obr. č. 2	Tomáš Pruner
Obr. č. 3	Lucie Synková
Obr. č. 4	Lucie Synková
Obr. č. 5	Pavel Synková
Obr. č. 6	Lucie Synková
Obr. č. 7	stará pohlednice Plzně, archiv Tomáše Prunera
Obr. č. 8	Lucie Synková
Obr. č. 9	Věra Greutink
Obr. č. 10	Lucie Synková
Obr. č. 11	Tomáš Pruner
Obr. č. 12	Lucie Synková

Doporučené zdroje:

www

Internetové stránky o životním prostředí, přírodě a Plzeňském kraji:

www.ekolink.cz

katalog odkazů o životním prostředí

www.csop.cz

Český svaz ochránců přírody

www.birdlife.cz

Česká společnost ornitologická

www.natura2000.cz

Evropsky významné lokality a Ptačí oblasti (chráněná území vyhlášená na základě směrnic EU)

www.ochranaprirody.cz

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (mj. i informace o CHKO...)

www.npsumava.cz

Národní park Šumava

www.risy.cz

Regionální informační server (informace o krajích ČR z různých oblastí)

www.cenia.cz

Česká informační agentura životního prostředí

www.kr-plzensky.cz

portál Plzeňského kraje

info.plzen-city.cz

informační portál Plzně, včetně informací o životním prostředí a přírodě v Plzni.

gis.plzen-city.cz

mapový portál města Plzně (mapa Plzně s možností zobrazení vrstev s informacemi z různých oblastí – služby, turistika, doprava, životní prostředí...)

www.zooplzen.cz

Zoologická a botanická zahrada v Plzni

www.turisturaj.cz

Turistický portál Plzeňského kraje (mimo jiné informace pro turisty zde najdete informace o maloplošných chráněných územích a památných stromech)

Publikace:

Příroda Plzeňského kraje. Kolektiv autorů, 2004.

Západní Čechy: hrady a zámky, historická a lázeňská města, kultura a příroda.

D. Kovář, 2002.

Chráněná území ČR. XI., Plzeňsko a Karlovarsko. J. Zahradnický, 2004.

Západní Čechy od A do Z : historie, památky, příroda. J. Kumpera, 2003.

Řeky a říčky Plzeňského kraje, aneb, Říční toulky Plzeňskem. J. Kumpera, 2002.

Kdo jsme?

Jsme nezisková organizace, v níž se setkávají lidé z různých prostředí: biologové, pedagogové i zástupci dalších profesí, jimž není lhostejný stav životního prostředí. Jde nám o přírodu, o naše prostředí i o nás samotné. Domníváme se, že lidé toho o přírodě málo vědí, a proto jí ubližují. Chceme pomoci to změnit. Proto se věnujeme dvěma hlavními činnostem: ekologické výchově a ochraně přírody.

Ochrana přírody

Zabýváme se odbornými pracemi v oblasti ochrany přírody, zejména v souvislosti se zvláště chráněnými druhy a územími, soustavou Natura 2000 v České republice a další odbornou a konzultační činností.

Ekologická výchova

Ekologickou výchovu uskutečňujeme zejména prostřednictvím výuky dětí a učitelů, která se odehrává v Plzni, v jejím nejbližším okolí a na terénní stanici v Prusinách. Naše výuková činnost má zprostředkovat nejen kontakt s přírodou, ale zároveň se snažíme nabídnout různý pohled na problematiku životního prostředí. V Prusinách pořádáme akce i pro další zájmové skupiny, například koncerty, víkendové dílny, poskytujeme učební prostory pro různá setkání a semináře.

Pro děti

Děti z různých stupňů škol Plzeňského kraje prožijí pod vedením našich lektorů zajímavé programy, které směřují k poznávání přírody. Motivují k zájmu o problematiku životního prostředí a napomáhají k vytvoření kladného vztahu nejen k jejich nejbližšímu okolí, ale věnujeme se i náročnějším vyučovacím metodám a dlouhodobě se zabýváme přípravou a realizací školních projektů ekologické výchovy.

Pro učitele

Každoročně uskutečníme několik seminářů pro všechny zájemce z řad učitelů o problematiku environmentálního vzdělávání. Přinášíme inspiraci pro využití netradičních výukových metod, nabízáme tipy na zajímavá environmentální témata a zdroje informací, které jsou využitelné ve výuce. Pomáháme školám při přípravě projektových záměrů i při jejich následném naplňování. Přípravujeme metodiky ekovýchovných hodin, výukové materiály a pomůcky, které učitelům usnadní začlenění environmentálních témat do vyučování.

**Vydalo: Občanské sdružení Ametyst, Koterovská 84, 326 00 Plzeň,
<http://www.ametyst21.cz>**

Autorka: Lenka Prunerová

Rok vydání: 2011

Zpracoval: INSPIRAL.CZ

